

Бектилди:
КР ССМнын
2020-жылдын «_____» _____
№ _____ буйругу менен

СТАНДАРТТЫК ОПЕРАЦИЯЛЫК ПРОЦЕДУРА ЖУУП-ТАЗАЛОО ИШТЕРИН ӨТКӨРҮҮ

Саламаттык сактоо уюмдарында жууп-тазалоо иштерин өткөрүүдөгү стандарттык операциялык процедура (мындан ары - СОП) - эл аралык сунуштамалардын жана жергиликтүү ченемдик-методикалык документтердин негизинде иштелип чыккан.

БАГЫТЫ:

СОП медициналык кызмат көрсөтүүлөрдүн сапатын камсыздоо системасынын ажырагыс бөлүгү болуп саналат жана бардык адистердин иш-аракеттерин стандартташтырууга, ошондой эле ишти аткаруу учурунда кетирилген каталар менен байланыштуу тобокелдиктерди азайтууга багытталган.

АТКАРУУ БОЮНЧА ТАЛАПТАР

Аракеттенүү мезгилинде СОПту аткаруу милдеттүү болуп саналат, аны аткаруудан баш тартуунун жүйөөсү айтылып, документке түшүрүлүп, КР Саламаттык сактоо министрлиги менен макулдашуусу зарыл. Зарылчылыгына жараша СОП кайрадан каралып чыгып, КР ССМнын макулдугу боюнча өзгөртүлүүсү ыктымал.

Жууп-тазалоо иштери алдын алуучулук/эпидемияга каршы иш-чараларды камсыздоо, жугуштуу оорулардын таралышын алдын алуу, санитарды-гигиеналык режимди сактоо максатында өткөрүлөт да, имарат жайдын эстетикалык көрүнүшүн камсыздап, андагы микроорганизмдерди жок кылууга шарт түзөт.

Алдыга коюлган маселелер:

- Санитардык-эпидемияга каршы режимди камсыздоо.
- Жууп-тазалоо иштеринин сапаттуу өткөрүлүшүн камсыз кылуу.
- Имараттардын эстетикалык абалын камсыздоо.

Имарат жайларды тазалоо категорияларынын түрлөрү:

А- өзгөчө тазалары: операция өткөрүүчү, төрөт залдары, асептикалык бокстар, ара төрөлгөн балдар үчүн палаталар, стерилизациялоо жайлары (таза имараттар)

Б- тазалары: эмдөөчү, ороп-тануучу, операциядан кийинки бөлмөлөр, палаталар жана жандандыруу залдары, балдар палаталары

В- шарттуу түрдө тазалары: бөлүмдөрдүн палаталары, операция өткөрүүчү жана төрөт кабыл алуучу залдарга жалгашкан коридорлор, инфекциялык бөлүмдөрдөгү бокстар жана палаталар, ординаторлдук, материалдык бөлмөлөр, таза кийим-кече палаталары.

Г- кирлери: коридорлор жана административдик жайлар, тепкич марштары, санитардык бөлмөлөр, дааратканалар, кир кийим-кечелерди убактылуу сактоочу, ошондой эле калдыктарды убактылуу коюучу жайлар.

Тазалап-жыйноо иштеринин төмөнкү түрлөрү бар:

- алдын ала
- күндөлүк жууп-тазалоо (нымдуу);

- генералдык жыйыштыруулар;

- акыркы жана соңку дезинфекциялоо түрү боюнча жыйыштыруулар.

Алдын алуучу жууп-тазалоо иштери эртең менен жүргүзүлөт жана анда нымдуу майлык колдонулат. Максаты – түнүчүндө горизонталдык кыртыштарга туруп калган чанды сүртүү жана имарат жайды жумушчу күнгө даярдоо.

Күндөлүк жууп-тазалоо иштеринин максаты – жумушчу күндүн ичинде имарат жайды таза кармап туруу. Ал күнүнө жок эле дегенде эки жолу өткөрүлүшү абзел. Жалпы эрежени жүргүзүүдөн сырткары, медайым пайдаланылган аспаптарды, ороп-тануучу материалдарды дезинфекциялоосу керек.

Жумушчу күндүн аягында соңку жууп-тазалоо иштери өткөрүлөт. Ал имарат жайды тазалап, жумушчу күндү жыйынтыктоо үчүн зарыл.

Алдын алуучу, күндөлүк жана соңку жууп-тазалоо иштери генералдыктык мүнөздөгү жыйнаштыруу иштерине салыштырмалуу окшош алгоритм боюнча өткөрүлөт.

Колдонуу тармагы:

– дарылоочу мекемедеги жууп-тазалоо иштеринин бардык түрлөрү ортоңку жана кенже медициналык кызматкерлер тарабынан жүзөгө ашырылат. Медициналык техникаларды, жумушчу үстөл, стулдардын бетин, медициналык жабдууларды жана жасалгаларды дезинфекциялоо жана жуу-тазалоо, ошондой эле генералдык жууп-тазалоо иштери медициналык айым, ал эми калгандары санитарка, уборщица тарабынан жүргүзүлөт.

– жууп-тазалоо иштерин өткөрүүчү кызматкер жууп-тазалоо иштеринин түрү боюнча квалификацияланган документтештирилген тренингден өтүүсү керек.

– жууп-тазалоо иштерине улук медициналык айым жана чарбачыл айым контролдук кылат.

– жууп-тазалоо иштерине инфекциялык контроль кызматы тарабынан контролдук кылынып, мониторинг өткөрүлөт.

– медициналык мекеменин бардык бөлүмдөрүндө жууп-тазалоо иштеринин кат жүзүндөгү графиги болуусу кажет.

Жабдуулардын тизмеси:

– атайын кийим (кол каптар (стерилизацияланбаган, чарба мээлейлери), халат, шапке, алмаштырып кийүүчү бут кийим. Халат жана шапке кирдегенине жараша, бирок жумасына эки жолудан кем эмес жуулуп туруусу керек. Пайдаланылган кол каптар дезинфекциялануусу шарт. Медициналык буюмдарды жууп-тазалоодо коргоочу көз айнектер же бетти коргоочу калканча пайдаланылат: пайдаланылып бүткөн соң көз айнек дезинфекциялоочу аралашма менен сүртүлөт);

– жууп-тазалоо иштери үчүн инвентарлардын комплекси (эски-уску, щёткалар, швабралар, пульверизаторлор);

– Кыргыз Республикасында колдонууга уруксат берилген жуучу жана дезинфекциялоочу каражаттар;

– жууп-тазалоо иштерин өткөрүү үчүн колдонулуучу идиштердин маркировкасы болуп, бир гана багытта пайдаланылышы зарыл.

Күндөлүк жууп-тазалоо иштерин өткөрүү алгоритми

1. Атайын, алмаштырылуучу кийим кийүү;
2. Иш көлөмүн аныктоо үчүн имарат ичин карап чыгуу;
3. Дезинфекциялоочу аралашмаларды даярдап алуу;

4. Буюм-тайымдардын үстүнкү бетин сүртүү «тазадан кирге карай» принциби боюнча өткөрүлөт: биринчи кезекте медициналык жабдууларды, медициналык эмеректерди жууп-тазалоо/дезинфекциялоо (эмеректерди жууп-тазалоо жогортон төмөн жүргүзүлөт, бирок полго чейин эмес, ага 5 см жеткирилбейт), андан кийин – терезелерди, батареяларды, тамдын бетин, эшиктерди, раковиналарды, таштанды үчүн идиштер.

5. Көңүл бурунуздар! Жууп-тазалоодон кийин буюм-тайымдардын бетин кармалаганга болбойт!

6. Электр приборлору, оргтехника жана медициналык жабдуулар менен иштөөдө коопсуздук техникасын сактоо зарыл!

7. Пол атайын швабра менен жуулат жана бул үчүн дезинфекциялоочу аралашма пайдаланылат;

8. Иштин соңунда жууп-тазалоо боюнча инвентарь зыянсыздандырылып, көп өлчөмдөгү агын суу менен чайкалат да, тыкыр кургатылып, таза идишке сакталат.

Генералдык тазалап-жыйноо иштерин өткөрүү алгоритми

Генералдык жууп-тазалоо иштери жумасына 1 жолу бекитилген график боюнча өткөрүлөт. Анда жабдуулар, эмеректер, ошондой эле төмөнкү имарат жайлардагы инвентарлар дезинфекцияланат: операциялык блоктордогу, ороп-таңуучу кабинеттердеги, стерилизациялоочу жайлардагы, интенсивдүү терапия палаталарындагы, манипуляциялык кабинеттердеги, текшерүү жүргүзүүчү кабинеттердеги, инвазивдүү кабинеттердеги, асептикалык режимдүү имарат жайлардагы, палаталардагы.

Ал эми тамдын бетин, полду, жабдууларды, эмеректер менен инвентарларды тазалоо менен байланышкан генералдык жууп-тазалоо иштери бекитилген график жана эпидемиологиялык көрсөткүчтөр боюнча айына 1 жолу өткөрүлөт. Ал төмөнкү имарат жайларда ишке ашат: көмөкчү имарат жайларда, кабинеттерде, коридорлордо.

Процедура:

1. Генералдык жууп-тазалоо иштерине карата даярдык көрүү:

а) атайын кийим кийүү (халат, шапке, бет кап, кол кап);

б) төшөнчүлөр (матрацтар, жаздыктар, одеялдар) комералык дезинфекцияга алынышат же дезинфекциялоочу каражаттар менен жууп-тазаланат;

в) жууп-тазалоо иштери өтүүчү күнү шкафттардагы, тумбочкалардагы жана текчелердеги бардык нерселерди алып салуу зарыл, башкача айтканда жууп-тазалоо иштери өтүүчү объектилерге оңой жетүү үчүн имарат ичиндеги эмеректерди мүмкүн болушунуча чыгарып же бөлмөнүн ортосуна жылдырып туруу кажет.

д) аралашмаларды даярдоо боюнча нускамага ылайык жумушка колдонулуучу аралашмаларды (жууп-таазлоочу жана дезинфекциялоочу);

е) медициналык калдыктарды чыгаруу жана идиштерди зыянсыздандыруу.

2. Генералдык жууп-тазалооларды өткөрүү:

а) шыптар, дубалдын беттери, керебеттер, тумбочкалар, столдор жана башка эмеректер, ошондой эле кабинеттердеги жабдууларды 0,5% жуучу аралашма (10 литр сууга – 50 гр.) же жууп кетирүүчү касиетке ээ дезинфекциялык аралашманы кошуу менен, ал эми тазалоочу каражаттар менен раковиналар жана керамикалык кыртыштар. Плинтустар щётка иштетилген соң, дезинфекциялоочу курамы атайын майлыктар менен жуулуп ташталат.

б) шыптар, дубалдын беттери, керебеттер, тумбочкалар, эмеректер, ошондой эле кабинеттердин жабдуулары суу чачуу же бекитилген концентрациядагы дезинфекциялоочу каражатка малынып алынган эски-уску кездеме менен сүртүлөт; Бактерициддүү орнотмолорду дезинфекциялоочу каражатка малынып алынган эски-уску кездеме менен сүртүү. Кварцтуу лампаларды 70% спиртке малынып алынган материал менен сүртүү.

Терезелер айнек жуучу атайын каражат менен. Батареялар таза сууга малынган эски-уску материал менен.

в) мындан соң имарат жай дезифекциялоочу аралашманын белгилүү бир экспозициясына жабылат;

г) экспозициядан соң имарат жай желдетилет.

д) бардык кыртыштар суу менен чайкалып, андан соң эски-уску материал менен кургакталат (тамдын беттери, шып, эмеректер, аппаратура, жабдуулар);

е) жууп-тазалоо иштери полду дезинфекциялоочу аралашма менен жууп чыгуу менен аяктайт;

ё) мындан соң имарат жайдын көлөмү боюнча кварцталат (тизмеге ылайык) да, сонунда желдетилет;

ж) жууп-тазалоо иштеринен кийин эски-уску материалдар дезинфекциялоочу аралашмада зыянсыздандырылып, андан соң дезинфекциялоочу каражаттын жыты жоголгуча агын сууга кармалып, кургакталат;

з) атайын кийин кир жуучу жайга өткөрүлүп берилет;

и) генералдык жууп-тазалоо иштери менен кварцтоо иштеринин өткөрүлгөндүгү тууралуу медайым Генералдык жууп-тазалоо жана кварцтоо журналына белгилейт.

Соңку дезинфекциялоо түрү боюнча жууп-тазалоо иштерин өткөрүүнүн алгоритми

Соңку дезинфекция – бейтап сакайып чыгып кетсе, которулуп кетсе, же өлүп калса бош калган палатада соңку дезинфекциялоо түрү боюнча жууп-тазалоо иштери өткөрүлөт.

Соңку дезинфекциялоо түрү боюнча жууп-тазалоо иштерине даярдык:

а) атайын кызматтык кийим кийүү (халат, шапке, бет кап, кол кап);

б) төшөнчүлөр (матрацтар, жаздыктар, одеялдар) комералык дезинфекцияга алынышат же дезинфекциялоочу каражаттар менен жууп-тазаланат;

в) иштетилүүчү кыртыштарга жана объектилерге оңой жетүү үчүн имарат ичиндеги эмеректерди мүмкүн болушунуча чыгарып же бөлмөнүн ортосуна жылдыры туруу кажет.

г) аралашмаларды даярдоо боюнча нускамага ылайык жумушка колдонулуучу аралашмаларды даярдоо;

д) медициналык калдыктарды чыгаруу жана идиштерди зыянсыздандыруу.

Жууп-тазалоо иштерин соңку дезинфекциялоо түрү боюнча өткөрүү:

а) суу серпүү же соңку жууп-тазалоо иштери үчүн белгиленген концентрациядагы дезинфекциялоочу аралашмага малынган нымдуу материал менен сүртүү жолу аркылуу шыптарды, дубал беттерин, керебеттерди, тумбочкаларды, столдорду жана башка эмеректерди тазалоо;

б) мындан соң имарат жай дезифекциялоочу аралашманын белгилүү бир экспозициясына жабылат;

в) экспозициядан соң имарат жай желдетилет.

- г) бардык кыртыштар суу менен чайкалып, андан соң эски-уску материал менен кургакталат (тамдын беттери, шып, эмеректер, аппаратура, жабдуулар);
- д) жууп-тазалоо иштери полду дезинфекциялоочу аралашма менен жууп чыгуу менен аяктайт;
- е) мындан соң имарат жайдын көлөмү боюнча кварцталат (тизмеге ылайык) да, сонунда желдетилет;
- ё) жууп-тазалоо иштеринен кийин эски-уску материалдар дезинфекциялоочу аралашмада зыянсыздандырылып, андан соң дезинфекциялоочу каржаттын жыты жоголгуча агын сууга кармалып, кургакталат;
- ж) атайын кызматтык кийимдер кир жуучу жайга өткөрүлөт;
- з) генералдык жууп-тазалоо иштери менен кварцтоо иштеринин өткөрүлгөндүгү тууралуу медайым Генералдык жууп-тазалоо жана кварцтоо журналына белгилейт.

Имарат жайды кварцтоонун тизмеси

Генералдык жыйыштыруудан соң имараттын көлөмү боюнча төмөнкү имарат жайларда кварцтоо иштери өткөрүлүп, андан соң желдетилет:

- Операция өткөрүүчү блоктор;
- Жараат таңуучу кабинеттер;
- Төрөт залдары;
- Эмдөө өткөрүүчү кабинеттер;
- Манипуляциялык кабинеттер;
- Стерилизацияоочу кабинеттер;
- Интенсивдүү терапия палаталары;
- Кароо-текшерүү кабинеттери;
- Инвазивдүү кабинеттер;
- Асептикалык режимдеги имарат жайлар;
- Жалпы палаталар (генералдык тазалап-жыйноо иштеринен жана соңку тазалап-жыйноо иштеринин кийин жумасына 1 жолу)

Эскертүү:

- Медициналык манипуляциялардын бардыгы стерилдүүлүк, тазалык жана тартип шартында өткөрүлүшү керек.
- Бардык эле жууп-тазалоо учурларында эски-уску нерселер менен буюм-тайымдарды чаташтырып албаңыздар. Эгерде бул эрежелер сакталбаган болсо, анда имаратты зыянсыздандыруу боюнча бардык күч-аракеттер текке кетет.
- Режимдик кабинеттердеги бардык жууп-тазалоолор медайым менен биргеликте башталат, медайым жууп-тазалоо иштерин таза зонадан баштайт: манипуляциялык стол, жараатты таңуу үчүн стол, медициналык шкафтар, муздаткыч, кушетка, медайымдын иш столу, ал эи санитарка болсо подоконникти, стулдарды, эшиктерди, туткаларды, санитардык бөлмөнү сүртүп чыгат.
- Палаталарда болсо санитарка керебеттен, подоконниктен, эшиктин туткаларынан, санитардык бөлмөдөн баштайт да, аягына полду самындап жууп чыгат.
- Тамак ичүүчү столдорду, керебет жанына коюлуучу тумбочкаларды, ошондой эле азык-түлүк салынуучу муздаткычты тамак таратуучу айым жууп-тазалайт.

- Терезелердин айнегин жууп-тазалоо айына 1 жолу ичинен, ошондой эле 3 айда же кирдегенине жараша 1 ирет сыртынан жуулуп турат. Мында айнек жуу үчүн атайын каражат колдонулат.
- Жууп-тазалоо иштери жуучу эффектке ээ дезинфекциялоочу каражаттын жардамы менен ишке ашырылган учурларда, 0,5% жууп-тазалоо иштеринин 1-баскычы токтотулат.
- **Жууп-тазалоо иштери жүрүп жатканда көз көрүнөө жерге «Абайлаңыз! Пол тайгалак!»-деп жазып илип коюу, ошондой эле бейтаптар менен медициналык кызматкерлердин тайып жыгылуусун алдын алуу үчүн полго суу төгүп албоо зарыл.**

Муздаткычты жуу режими

Муздаткычтын сырткы бөлүгү дезинфекциялоочу аралашмага малынган эски-уску чүпүрөк менен сүртүлөт (индикацияларды башкаруу органдарынын ичине колдонула турчу аралашмалардын кирип кетүүсүн алдын алуу)

Ай сайын жана зарылчылыгына жараша муздаткычтын тонун ээритип туруу зарыл:

1. муздаткычтын ичиндеги нерселерди ушундай эле температурадагы муздаткычка салуу.
2. муздаткычты өчүрүү.
3. муздаткычтын эшигин ачык коюу.
4. муздаткычтын ичин жыйыштыруу:
  - муздаткычтын камерасын тамак-аш соодасы кошулган самындуу суу менен жууп чыгуу (1 литр сууга соадан 1 чай кашык)
  - жумшак кездеме менен кургагыча сүртүү
  - тыкыр желдетүү.

Эскертүү:

- Шаймандын арткы бетинде жайгашкан конденсатордогу кирди жана чаңды щётка же чаң соргучтун жардамы менен жылына бир жолу тазалап туруу.
- Муздаткычты жууп-тазалоо учурунда кандайдыр бир порошокторду, пасталарды жана курамында щелоч бар аралашмаларды пайдаланууга тыюу салынат.